

בַּרְת עֵזָא

דבר השוה
לכל נפש

אידיש

• גליון קמז • שנה ד
פרשת כי תצא
תשפ"ו

פארווארט

איין יאר ראש השנה
איז הרה"ק מצאנז
ארייגעקומען שפעט
נאכמיטאג צום דאווענען
און געדאוונט געלאסן און צו
אלעמענס וואונדער איז נאר
געווען רוהיג צייט פאר די
תקיעות.

הרה"צ ר' אליעזר דוד
פריעדמאן איז עס מסביר
אז אזוי ווי עס דא 'עולם שנה
נפש' און ביי צדיקים איז עס
למעלה מדרך הטבע אזוי ווי
עס איז געווען די נס אין בית
המקדש אז ס'איז געווען פלאץ
פאר א יעדן איינעם, און דאס
איז אין 'עולם'. אזוי איז עס
אויך אין 'שנה' אז די צייט קען
זיין למעלה מדרך הטבע און
אלעס קען אריינצוגיין אינדעם.

אין די קומענדיגע תורה
גייען מיר זעהן ווי דער בת עין
שמוסט אויס די גרויסקייט פון
חודש אלול בכלל און פון די
תקיעות בפרט, אונז גייען זעהן
ווי די געהויבענע צייטן ווי א
פאר מינט פון תקיעות קען
אויפטאן אזוי סאך פאר די
גאנצע יאר בכלליות, און אין די
זכות קענען מיר זוכה זיין צו א
כתיבה וחתימה טובה. אבי"ר

פֿרַשַׁת כִּי תֵצֵא

תוכן המפתח

[א] לשון הפסוקים. / חודש אלול איז מסוגל צו תשובה. / דורך די בחינת
'דעת' קומט מען צו תשובה.

[ב] וואס מיינט בחינת דעת ? / חודש אלול איז מסוגל צוקומען צו די בחינת
דעת. / די תקיעות זענען מרמז אויף המתקת הגבורות.

[ג] די בחינת דעת איז מרומז אין די נאמען פון חודש אלול. / דורך צופיל
תענוגים און עסן ווערט די הארץ ח'ו פארשטאפט. / אכטונג געבן נישט
צו עסן מיט א שלעכטער מענטש.

[ג] פשט אין פסוק אֲשֶׁר 'לא קדמו' אתכם בלחם ובמים 'בדרך'. / די צווייטע
בחינת דעת – צו גלייבן אז אלע 'גבורות' איז 'חסד השם'. / נישט צו
פארגעסן פון די צוויי בחינות דעת.

[ה] פשט אין פסוק כי יקח איש אשה חדשה. / פשט אין פסוק לא יצא בצבא.
/ המשך פון די פסוק ושמח את אשתו אשר לקח.

[א]

לשון הפסוק

א) וּבִכְתָּהּ אֶת אִבְיָהּ וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְגו'." זי זאל באוויינען איר פאטער און
מוטער א חודש טעג.

וּבִכְתָּהּ אֶת אִבְיָהּ וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְגו'.
על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וְגו'. כי
יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וְגו'.

ב) על דבר אשר לא קדמו
אתכם בלחם ובמים וְגו'. וועגן
די זאך וואס זיי האבן אייך נישט
געפעדערט אייך אקעגן צו קומען מיט ברויט און וואסער.

א. אין די דרוש גייט דער בת עין צוזאמענעמען דריי פארשידענע פסוקים אין די וואכענדיגע פרשה און
מקשר זיין די דריי ענינים לפי דרכו.

די לשון הפסוק איז: וְהִסִּירָה אֶת־שְׁמֹלֶת שִׁבְיָהּ מֵעַלֶּיהָ וְיִשְׁכַּח בְּבִיתָהּ וְכָתְבָהּ אֶת־אִבְיָהּ וְאֶת־אִמָּהּ יָרַח יָמִים
וְאִסִּיר פֶּן תָּבוֹא אֵלָיוּ וְיַעֲלֶתָהּ וְהִיתָה לָּהּ לְאִשָּׁה.

ב. די לשון הפסוק (כ. ה.) על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בְּדֶרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וְאִשָּׁר שִׁכַּר
עֵלֶיךָ אֶת בָּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִפְתּוֹר אֲבָם וְהָיִים לְשָׁלָלָךְ.

לְהִבִּין זֶה, הֵנָּה בִּסְפָר אֹרֶךְ הַחַיִּים כְּתֹב עַל פְּסוּק 'וּבִקְתָּה אֶת אֲבִיךָ וְגו' יֵרַח יָמִים' וְגו', דְּקָאֵי עַל חוֹדֶשׁ אֶלּוּל, שְׁהוּא חוֹדֶשׁ אֲשֶׁר יָמִינוּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבִים, יַעֲזִיב שָׁם.

וְהֵנָּה יָדוּעַ שְׁעִיקָר הַתְּשׁוּבָה הוּא הַחֲרָטָה.

אָמְנָם לְהִגִּיעַ לְבַחֲנִית חֲרָטָה וְתְשׁוּבָה הוּא עַל יְדֵי בַחֲנִית דַּעַת דְּוָקָא.

וְדַעַת הוּא כּוֹלֵל חֶסֶד וְגִבּוּרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בִּסְפָר שֶׁל הָרֵב הַקְדוּשׁ מְפֻלְגָּאָה זִלְלָה"ה (פֶּרֶשׁת וִישָׁב אוֹת ב), כְּשִׁרְוָאָה הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ בַּחֲנִית גִּבּוּרָה,

א. באור החיים ריש הפרשה (פסוק יא): והוא אומרו 'וישבה בביתך' ותתודה בכפי על אשר מעלה באביה ואמה, ועל פרידתה מהם, אביה זה הקדוש ברוך הוא אמה היא כנסת ישראל, 'ירח ימים' זה שיעור המספיק לשב, או ירמוז, לחודש המיוחד לתשובה שהוא חודש אלול.

ב. עיין רמב"ם הלכות תשובה פ"ב ה"ב: ומה היא התשובה הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממוחשבתו, ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר (ישעי' נה, ז) 'עזוב רשע דרכו' וגו', וכן יתנחם על שעבר שנאמר (ירמ' לא, יח) 'כי אחרי שובי נחמתי'.

ג) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצֵבָא וְגו'. אז א מאן וועט נעמען פאר א ווייב א נייע פרוי (זאגט די תורה אז) ער זאל נישט ארויסגיין מיט די מיליטער.

חודש אלול איז מסוגל צו תשובה

לְהִבִּין זֶה צו פֶּארשטײן די קשר און שייכות פון די דריי פסוקים.

הֵנָּה בִּסְפָר אֹרֶךְ הַחַיִּים כְּתֹב עַל פְּסוּק 'וּבִקְתָּה אֶת אֲבִיךָ וְגו' יֵרַח יָמִים' וְגו', דְּקָאֵי עַל חוֹדֶשׁ אֶלּוּל אין ספר אור החיים שטייט אויף די פסוק 'און זי זאל באוויינען איר פאטער און מוטער א חודש טעג' אז די פסוק גייט ארויף אויף חודש אלול, שְׁהוּא חוֹדֶשׁ אֲשֶׁר יָמִינוּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבִים וואס איז די חודש וואס דעם באשעפער'ס רעכטע הענט איז אויסגעשטרעקט צו אננעמען די וואס טוען תשובה, יַעֲזִיב שָׁם קוק אריין דארט.

דורך די בחינת 'דעת' קומט מען צו תשובה

וְהֵנָּה יָדוּעַ שְׁעִיקָר הַתְּשׁוּבָה הוּא הַחֲרָטָה" ס'איז באקאנט אז די עיקר פון תשובה איז חרטה.

אָמְנָם לְהִגִּיעַ לְבַחֲנִית חֲרָטָה וְתְשׁוּבָה הוּא עַל יְדֵי בַחֲנִית דַּעַת דְּוָקָא אבער אנצוקומען צו די בחינה פון חרטה און תשובה איז נאר דורך די בחינה פון 'דעת'.

[ב]

וואס מיינט בחינת דעת?

וְדַעַת הוּא כּוֹלֵל חֶסֶד וְגִבּוּרָה די בחינה פון 'דעת' ענהאלט אין זיך די בחינות פון 'חסד' און 'גבורה'.

[א] כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בִּסְפָר שֶׁל הָרֵב הַקְדוּשׁ מְפֻלְגָּאָה זִלְלָה"ה (פֶּרֶשׁת וִישָׁב אוֹת ב) אזוי ווי עס שטייט אין די ספר תולדות יעקב יוסף פון הרה"ק פון פולנאה, כְּשִׁרְוָאָה הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ בַּחֲנִית גִּבּוּרָה אז ווען א מענטש זעהט ביי זיך

ג. די לשון הפסוק (כז, ה) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצֵבָא וְגו' עֵבֶר עָלָיו לְכָל דָּבָר נָקִי יִהְיֶה לְבִיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשָׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח ד. אין אור החיים הק' אנפאנג פרשה (פסוק יא): והוא אומרו 'וישבה בביתך' ותתודה בכפי על אשר מעלה באביה ואמה [און דאס איז וואס די פסוק זאגט 'אז זי זאל זיצן אין דיין הויז' און זי זאל זיך מתודה זיין אויף וואס זי האט געפֿעלט אין איר טאטע און מאמע], ועל פרידתה מהם [און אויפן זיך אפשיידן פון זיין]. אביה זה הקדוש ברוך הוא [אביה' - איר טאטע מיינט דעם באשעפער] אמה היא כנסת ישראל [אמה' - איר מאמע מיינט כלל ישראל]. ירח ימים' זה שיעור המספיק לשב [א חודש טעג - ווייל דאס איז די צייט וואס איז גענוג צו טאן תשובה]. או ירמוז, לחודש המיוחד לתשובה שהוא חודש אלול [אדער קען זיין א רמז אז די תורה זאגט א חודש צייט ווייל עס מיינט חודש אלול וואס איז באשטימט צו טאן תשובה].

ה. אזוי זאגט די רמב"ם אין הלכות תשובה (פ"ב הלכה ב): ומה היא התשובה [און וואס איז תשובה] הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממוחשבתו [אז דער זינדיגער זאל אפלאזן זיין זינד און עס אפמאכן פון זיין מחשבה], ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד [און זאל אפמאכן אין זיין הארץ ער זאל עס מער נישט טאן]. שנאמר (ישעי' נה, ז) 'עזוב רשע דרכו' וגו' [אזוי ווי עס שטייט אין פסוק 'אל דער רשע אפלאזן זיין וועג']. וכן יתנחם על שעבר שנאמר (ירמ' לא, יח) 'כי אחרי שובי נחמתי' [און די פסוק זאגט 'נאכדעם וואס איך האב תשובה געטאן האב איך חרטה געהאט].

ו. דא גייט דער בת עין אראפברענגען די ערשטע בחינה פון 'דעת' און ווייטער אין תורה (ווער תוכן הדרוש אויף ד' די צווייטע בחינת דעת - צו גלייבן אז אלע 'צבירות' איז 'חסד השם') גייט דער בת עין אויסרעכענען נאך א בחינת דעת אין קטע המתחיל: גם יש עוד בחינת דעת וואס איז א המשך צו די בחינת דעת בכללות.

די בחינה פון גבורה, היינו מדותיו הקטנים ושפלים שהם מבחינת קטנות דאס מיינט ער זעהט זיינע שוואכע און קליינע מידות וואס זיי קומען פון די בחינה פון 'קטנות', בחינת גבורה וואס דאס איז די בחינת גבורה.

ואחר כך מתבונן בחסדי ה' יתברך עליו אף על פי שאינו בדאי און נאכדעם טראכט ער אריין אין די חסדים וואס דער באשעפער טוט מיט אים כאטש ער איז עס נישט ווערד.

ובעבור זה הוא בוש ומתחרט על כל מעשיו^א און צוליב דעם שעמט ער זיך און ער האט חרטה אויף זיינע מעשים, עיין שם זעה דארט וואס ער שרייבט.

חודש אלול איז מסוגל צוקומען צו די בחינת דעת ולכל זה הוא מסוגל חודש אלול און די חודש אלול איז מסוגל צוקומען צו די בחינה פון דעת.

ותוקעין בשופר און מען בלאזט מיט א שופר, בחינת דעת וואס 'שופר' איז מרמז צו די בחינה פון 'דעת', כי 'שופר' גימטריא דעת הו"ה אלהים ווייל 'שופר' איז בגמטריא 'דעת הו"ה אלהים', התחברות חסד וגבורה וואס דאס מיינט 'דעת' צו באהעפטן 'חסד' (שם הו"ה) מיט 'גבורה' (שם אלהים).

די תקיעות זענען מרמז אויף המתקת הגבורות

וזהו שתוקעין תש"ת תר"ת און דערפאר בלאזט מען תקיעה שברים תקיעה – תקיעה תרועה תקיעה.

כי תקיעה פשוטה מרמז על בחינת חסד שרואה מה' וייל א לאנגע תקיעה איז מרמז אויף וואס דער מענטש זעהט די חסדי השם, ועל ידי זה נעשה שברים או תרועה^ב און דורכדעם ווערט ער א 'שברים' און א 'תרועה', רצה לומר שנשבר לבו בקרבן ומתחרט דאס מיינט צו זאגן אז זיין הארץ ווערט צובראכן אין אים (ווי א שברים – תרועה).

ואחר כך נשפע עליו בחינת תקיעה און דערנאך בלאזט מען נאך א תקיעה וואס איז מרמז אז ס'ווערט נשפע אויף אים די בחינה פון תקיעה, בחינת חסד וואס 'תקיעה' איז מרמז אויף חסד, ונמתקו הגבורות^ג און דורך זיין צובראכן הארץ ווערן די גבורות 'נמתק'.

גם שופר גימטריא חסד גבורה רחמים^ד אויך 'שופר' איז בגמטריא 'חסד גבורה רחמים'.

היינו מדותיו הקטנים ושפלים שהם מבחינת קטנות, בחינת גבורה, ואחר כך מתבונן בחסדי ה' יתברך עליו אף על פי שאינו בדאי.

ובעבור זה הוא בוש ומתחרט על כל מעשיו. עיין שם. ולכל זה הוא מסוגל חודש אלול, ותוקעין בשופר, בחינת דעת, כי שופר גימטריא דעת הו"ה אלהים, התחברות חסד וגבורה.

וזהו שתוקעין תש"ת תר"ת, כי תקיעה פשוטה מרמז על בחינת חסד שרואה מה'. ועל ידי זה נעשה שברים או תרועה, רצה לומר שנשבר לבו בקרבן ומתחרט.

ואחר כך נשפע עליו בחינת תקיעה, בחינת חסד, ונמתקו הגבורות.

גם שופר גימטריא חסד גבורה רחמים.

ג. זה לשונו בתולדות יעקב יוסף שם: ולהביש דבר זה מהו באדם חסדים וגבורות, ששמעתי מהמנוח מו"ח נח מראשקוב, שיחשוב האדם גריעותו וחסרותו ושפלותו נקרא גבורות, וההיפך גדול מעלות חסדי הש"י עם האדם נקרא חסדים וכו', ודפח"ח. ועיין עוד שם פרשת ויקהל אות א: אמנם על פי מסר נראה לי, שכתבתי ענין חסד וגבורה הנמתק ביסוד בעיה"כ, הוא בזכור האדם את רוע מעשיו אשר בפשעיו שולח אמונו ופגם בכל העולמות, וזהו ה' גבורות ובזכור האדם השגחתו יתברך בנו בעת חטאתינו, כי לולי שפע הטוב אף רגע אחד לא יעמוד, וספו תמו כלא היו. ואעפ"כ לא כמעשה ידינו גמלנו, רק מצד חסד הטוב, דאי יבוש האדם מפני בורא יתברך וכו'. ובהו יובן ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, כי משה שהוא בחינת יסוד וכלל הנקרא צדיק, והוא בחינת הדעת שבתוך יסוד, כי קטן אין בו דעת ההולך בשרירות לבו, מה שאין כן כשהוא בחינת יסוד הנקרא זכור, שזכור מעשיו הפחותים נגד חסדי הש"י כמ"ש משה ואנחנו מה וכו' (שמות טז, ז).

ז. דאס מיינט ער זעהט זיין אייגענע התנהגות ווי שוואך און קליין עס איז.

ח. די בחינה פון זיין טראכטן ביידע זייטן – זיין שוואכקייט (גבורה) און דעם באשעפערס חסדים מיט אים (חסד) דאס הייסט 'דעת'.

ט. נאך די תקיעה (איינענען די חסד הש"ת אויף אים) קומט א שברים (תש"ת) אדער א תרועה (תרי"ה) יעדער לויט זיין מדרגה און ער האט חרטה.

י. דאס מיינט אז דורך וואס הש"ת איז אים מוחל אויף זיינע 'גבורות' און שוואכקייטן ווערן בטל די 'גבורות' אויף די וועלט.

יא. וואס די דריי בחינות איז מרמזט אין די 'תקיעה' (חסד) 'שברים' – 'תרועה' (גבורה) און 'תקיעה' (רחמים).

[ג]

די בחינת דעת איז מרומז אין די נאמען פון חודש אלול

ומרומז בחודש 'אלול' אותיות 'לא' 'לו' און די ענין פון בחינת דעת איז מרומז אין די נאמען פון די חודש וואס איז חודש 'אלול' - וואס 'אלול' איז די אותיות לא לו.

כמאמר הכתוב (תהלים ק, ג) 'לֹא אֲנַחְנוּ עֲמוֹ' אזוי ווי עס שטייט אין פסוק 'און צו אים געהערן מיר צו ווערן אנגערופן זיין פאלק', **לא באל"ף לו בוא"ו**¹ וואס די ווארט לא שטייט געשריבן מיט א 'א' (לא) און מען לייענט עס אזוי ווי עס וואלט געשטאנען מיט א ו' - לו.

שצריך האדם להסתכל תמיד בבחינות אלו אז א מענטש דארף שטענדיג קוקן אין די בחינות. מתחלה 'לא' באל"ף קודם דארף דער מענטש זיין אין די בחינה פון לא מיט א 'א' (וואס מיינט זיך האלטן פאר א נישט), היינו שאין לו שום בחינה טובה דאס מיינט אז ער האלט אז ער האט נישט ביי זיך קיין שום גוטע בחינה.

ואף על פי כן 'לו' בוא"ו און פון דאס וועגן דאך איז לו מיט א ו', היינו 'לו אַנחנו' דאס מיינט אונז געהערן פאר אים - פארן באשעפער.

רצה לומר אף על פי שאין לנו שום בחינה טובה דאס מיינט צו זאגן אז אפילו אונז האבן נישט אין זיך קיין שום גוטע בחינה, מכל מקום וגו' 'לו אַנחנו עמו' פון דאס וועגן דאך 'געהערן מיר צו אים און זענען זיין פאלק', שהשם יתברך עושה עמנו חסד ורחמים וייל דער באשעפער טוט מיט אונז חסד און רחמים.

דורך צופיל תענוגים און עסן ווערט די הארץ ח"ו פארשטאפט

ולכל זה אי אפשר להגיע אלא על ידי מיעוט תענוגים און צו די בחינה פון 'דעת' קען מען נישט צוקומען נאר דורך ווייניג פארגעניגן, ומיעוט אכילה ושתיה און ווייניג עסן און טרינקען, ושתיה אכילה ושתיה בבחינת הסתפקות ובברכה בראוי און דאס עסן און טרינקען זאל זיין מיט די בחינה פון זיך באגעניגן (הסתפקות) מיט וויפיל מען דארף און מיט מאכן א ברכה, כדי שלא תתטמם הלב כדי די הארץ זאל נישט פארשטאפט ווערן.

כמאמר הכתוב (דברים ח, יב-יד) 'פן תאכל ושבעת ורם לבבך' וגו'² אזוי ווי עס שטייט אין פסוק 'טאמער וועסטו עסן און זאט ווערן און דיין הארץ וועט שטאלץ ווערן, כי על ידי אכילה מרובה נתטמם הלב וייל דורך צופיל עסן ווערט די הארץ פארשטאפט.

אכטונג געבן נישט צו עסן מיט א שלעכטער מענטש

וגם צריכים לזהר כמאמר הכתוב (משלי כג, ו) 'אל תלחם את להם רע עין' אויך דארף מען אכטונג געבן אויף וואס די פסוק זאגט 'זאלסט נישט עסן קיין ברויט מיט איינעם וואס האט א שלעכטע אויג'.

ומרומז בחודש 'אלול' אותיות 'לא' 'לו'.

כמאמר הכתוב (תהלים ק, ג) 'לֹא אֲנַחְנוּ עֲמוֹ', לא באל"ף לו בוא"ו.

שצריך האדם להסתכל תמיד בבחינות אלו, מתחלה 'לא' באל"ף, היינו שאין לו שום בחינה טובה, ואף על פי כן 'לו' בוא"ו, היינו 'לו אַנחנו'.

רצה לומר אף על פי שאין לנו שום בחינה טובה, מכל מקום וגו' 'לו אַנחנו עמו', שהשם יתברך עושה עמנו חסד ורחמים. ולכל זה אי אפשר להגיע אלא על ידי מיעוט תענוגים, ומיעוט אכילה ושתיה, ושתיה אכילה ושתיה בבחינת הסתפקות ובברכה בראוי, כדי שלא תתטמם הלב.

כמאמר הכתוב (דברים ח, יב-יד) 'פן תאכל ושבעת ורם לבבך' וגו', כי על ידי אכילה מרובה נתטמם הלב.

וגם צריכים לזהר כמאמר הכתוב (משלי כג, ו) 'אל תלחם את להם רע עין'.

ד. הכתיב הוא לא, והקרי הוא לו בוא"ו.

ה. ראה קב הישר פכ"ו: כתיב 'אל תלחם לחם רע עין כי כמו

יב. די 'כתיב' איז 'לא', און די 'קרי' איז 'לו' מיט א ווא"ו.

יג. און די פסוק פירט אויס אז דורך דעם קען חס ושלום דער מענטש פארגעסן פונעם באשעפער.

יד. די לשון הפסוקים איז: 'אל תלחם את להם רע עין ואל תתאיו למטעמתי' [דו זאלסט נישט עסן ברויט מיט א מענטש וואס האט א שלעכטע

וְאֶפְשֶׁר שִׁכְנִים בְּלָבוּ בְּחִינַת אַחֲרִיִּים חֹס וְשְׁלוֹם⁹ ווייל אויב מען עסט מיט איינער וואס האט א נישט גוטע אויג קען ער חס ושלום אריינברענגען אין דיר די בחינה פון 'אחוריים' וואס דאס מיינט די פארקערטע כוחות פון קדושה.

כִּי יֵשׁ ב' בְּחִינֹת בְּחִינַת אַחֲרִי וּבְחִינַת קֳדָם ווייל עס איז דא אינעם מענטש צוויי בחינות די בחינה פון 'קדם' (וואס דאס מיינט די בחינת קדושה) און די בחינה פון 'אחור' (וואס דאס איז די פארקערטע כוחות פון קדושה).

בְּמֵאמָר הַתְּנוּבָה (תהלים קלט, ה) 'אַחֲרֵי וְקֳדָם צִרְתָּנִי'¹⁰ אזוי ווי די פסוק זאגט 'פון אונטן און פארנט האסטו מיר באשאפן'.

כִּי אֲכִילָה שְׂאִינָה רְאוּיָה מְכַנֶּסֶת בְּלָבוּ בְּחִינַת אַחֲרִי ווייל א עסן וואס איז נישט עס ברויך צו זיין ברענגט אריין אין די הארץ א בחינה פון 'אחור', אַבְל אֲכִילָה רְאוּיָה מְכַנֶּסֶת בְּלָבוּ בְּחִינַת קֳדָם אבער א עסן וואס עס איז ווי עס דארף צו זיין ברענגט אריין אין דעם מענטש א בחינה פון 'קדם'.

[ד]

פֶּשֶׁט אִין פֶּסוּק אֲשֶׁר 'לֹא קֳדָמוּ' אֲתֵכֶם בְּלָחֶם וּבִמִּים 'בְּדָרָךְ'

וְזֶהוּ שְׂאֵמֶר הַתְּנוּבָה 'עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קֳדָמוּ אֲתֵכֶם

בְּלָחֶם וּבִמִּים בְּדָרָךְ' און דאס איז וואס די פסוק זאגט 'וועגן די זאך וואס זיי האבן ענק נישט געפעדערט אויפן וועג מיט ברויט און וואסער'.

רָצָה לֹמַר שְׂלֹא נִתְּנוּ לָכֶם אֲכִילָה רְאוּיָה דאס מיינט צו זאגן אז זיי האבן ענק נישט געגעבן עסן ווי עס ברויך צו זיין, הֵינִינּוּ שְׂתִיחָה לָחֶם טוֹב עֵין דאס מיינט אז עס זאל זיין ברויט מיט א גוטע אויג, שִׁכְנִים בְּלָבְכֶם בְּחִינַת קֳדָם' אז ס'זאל אריינגיין אין ענקער הארץ די בחינת 'קדם' פון קדושה.

שְׂתִיגִיעוּ לְבַחֲחִית 'בְּדָרָךְ' וואס דורך געבן די עסן מיט א גוטע אויג וואלטס עטס אנגעקומען צו די בחינה פון 'דרך'.

אויג, און דו זאלסט נישט גלוסטן צו זיינע גוטע עסן]. כִּי כִמּוּ שֶׁעַר בְּנִפְשׁוֹ כֵּן הוּא אֶבֶל וְשִׁתָּה יֹאמַר לָךְ וְלָבוּ בַל עֲמֹךְ. [ווייל אזוי ווי א ביטערע זאך איז פאר אים דיר צו געבן צו עסן וְשִׁתָּה כאטש ער זאגט דיר 'עס און און טרינק' איז זיין הארץ נישט מיט דיר].

זעה זייער שארפע ווערטער אויף די ענין אין ספר קב הישר פרק כ"ו: אַבְל הַזֹּהֵר פִּירֵשׁ בַּעֲנִין אַחֲרֵי [אבער אין זוהר הקדוש האט מען געטישט די פסוק אין א אנדערע וועג] 'אַל תִּלְחֹם לָחֶם רַע עֵין כִּי הוּא 'כִּמוּ שֶׁעַר בְּנִפְשׁוֹ' הַהוּא כִּי 'דו זאלסט נישט עסן די ברויט פון א מענטש מיט א שלעכטע אויג' ווייל ס'איז אזוי ווי א שווערדיגן אין די נפש' פון דער וואס עסט עסן]. כִּי כִל הַהוּא מֵאֲכָל אֲצֵל הָרַע עֵין אַח"כ אוֹתוֹ הַאֲכִילָה הוּא בְּנִפְשׁוֹ שֶׁל הַהוּא כִּמוּ סֵם הַמּוֹת [ווייל יעדער וואס עסט א עסן ביי איינעם וואס האט א שלעכטע אויג ווערט די עסן אליין 'סם המוות' פאר דער וואס האט עס געגעסן].

10. ווייל דורכן עסן מיט אזא מענטש באקומען די 'אחוריים' וואס דאס מיינט די פארקערטע פון קדושה נייע כוחות און זיי וועלן נישט העלפן דעם מענטש דינען דעם באשעפער, נאר אדרבה זיי וועלן וועקעפירן דעם מענטש פון די גוטע זייט און זיין הארץ וועט ווערן פארשטאפט זעה נאך אין מאור עינים פרשת בשלח ד"ה ויאמר ה' אל משהווי ער שרייבט די בחינה באריכות.

11. די פשוטע פשט איז אז דער באשעפער האט באשאפן ביידע זייטן פון דעם מענטש, אבער דער בת עין נוצט אין א טיפערע באדייט, אז דער באשעפער האט באשאפן צוויי בחינות, 'אחור' און 'קדם', און דערפאר זאל א מענטש אכטונג געבן ער זאל נאר נהנה זיין פון די בחינת 'קדם'.

12. און דאס איז פשט אין פסוק: אֲשֶׁר 'לֹא קֳדָמוּ', זיי האבן ענק נישט אריינגעברענגט אין די בחינה פון 'קדם', דורך די לחם ומים, 'בדרך' בצאתכם ממצרים, אז עטס זאלסט קענען צוקומען צו די בחינה פון 'דרך' וואס איז די בחינה פון 'דעת' ווי די בת עין גייט שוין ערקלערן.

וְאֶפְשֶׁר שִׁכְנִים בְּלָבוּ בְּחִינַת אַחֲרִיִּים חֹס וְשְׁלוֹם⁹.

כִּי יֵשׁ ב' בְּחִינֹת, בְּחִינַת אַחֲרִי וּבְחִינַת קֳדָם.

בְּמֵאמָר הַתְּנוּבָה (תהלים קלט, ה) 'אַחֲרֵי וְקֳדָם צִרְתָּנִי'.

כִּי אֲכִילָה שְׂאִינָה רְאוּיָה מְכַנֶּסֶת בְּלָבוּ בְּחִינַת אַחֲרִי, אַבְל אֲכִילָה רְאוּיָה מְכַנֶּסֶת בְּלָבוּ בְּחִינַת קֳדָם.

וְזֶהוּ שְׂאֵמֶר הַתְּנוּבָה 'עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קֳדָמוּ אֲתֵכֶם בְּלָחֶם וּבִמִּים בְּדָרָךְ', רָצָה לֹמַר שְׂלֹא נִתְּנוּ לָכֶם אֲכִילָה רְאוּיָה, הֵינִינּוּ שְׂתִיחָה לָחֶם טוֹב עֵין שִׁכְנִים בְּלָבְכֶם בְּחִינַת קֳדָם.

שער בנפשו, הפירוש הפשוט בעיני ההמוני עם אל תלחם לחם רע עין כי כמו שער בנפשו של הבעל הבית שאינו נותן תלחם לאנשים אחרים, כי הוא כמו שער בנפשו של בעל הבית. אבל הזהר פירש בענין אחר אל תלחם לחם רע עין כי הוא כמו שער בנפשו של האוכל, כי כל האוכל מאכל אצל הרע עין א"כ אותו האכילה הוא בנפשו של האוכל כמו עין המות.

1. ראה עוד במאור עינים פרשת בשלח ד"ה ויאמר ה' אל משה: וזהו 'אל תלחם את לחם רע עין' (פסלי כג. ו), כי באמת הלחם יורד מן השמים ממקום קדוש כאמור על ידי התלבשות השכינה בסבה מן הסבות, והנה אמרו ר"ל שעת אכילה שעת מלחמה שצריך להלחם עם היצר הרע בשעת אכילה כו', והנה כשבה המזון לאדם מהשם יתברך בעצמו על ידי איה סבה שידמון לו שירויח בה מזוני, או אפילו על ידי בני אדם אם הם טובי עין ונותנים לו לחם לאכול אז הוא יכול לעשות כן להלחם בשעת מלחמה שהוא שעת האכילה, משא"כ כשהוא אוכל אצל בני אדם שהם רע עין, אז לא תוכל להלחם את תלחם, רצה לומר להלחם נגד היצר הרע בשעת אכילה כיון שהנותן הוא רע עין ובא לו האוכל שהוא אוכל מסטרא דרע עין שהוא סטרא דיצה"ל, ולכן כל אחד ישים עיניו ולבו שלא ליהנות משל אחרים אם הם רע עין, כי אין השכינה מתלבשת שם באותו מאכל.

שְׁתַּגִּיעוּ לַבְּחִינָה 'בְּרַחֲמֵי' רָצָה לֵאמֹר בְּחִינַת דַּעַת, כִּי דָרְךְ גִּמְטְרִיָּא ב' פְּעָמִים תְּנִי"ה אֱלֹהִים, מִרְמֹז ל' בְּחִינַת דַּעַת, הַתְּחַבְּרוּת חֶסֶד וְגִבּוּרָה.

כִּינֵן שְׁהִיו מוֹכְרִים לְיִשְׂרָאֵל הַלֶּחֶם וּמֵיִם בְּרַע עֵין, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים יִשְׂרָאֵל לֵאכּוֹל אוֹתוֹ בְּבְחִינַת דָּרְךְ הַנִּל, בְּחִינַת קָדֶם, כִּי אִם בְּבְחִינַת אַחֲוִירִים, וְעַל דִּי זֶה נִסְתַּעַף לָהֶם עַל יְדֵי אֲכִילָהּ זֶה שֶׁל לָחֶם רַע עֵין בְּחִינַת רַעוּת שְׁתַּמְמָטִים לָבֶם קֶצֶת. לָכֵן צָרִיךְ אָדָם לִיזְהַר מֵאֵד בְּבְחִינַת אֵלוֹ, כִּדִּי שְׁלֹא יִתְמַמָּם הַלֵּב, וְיִכָּל לְהַגִּיעַ לַבְּחִינַת דַּעַת הַנִּל.

גַּם יֵשׁ עוֹד בְּחִינַת דַּעַת, לַחֲבֵר חֶסֶד וְגִבּוּרָה בְּאֹפֶן שֶׁיִּשְׁאֲמִין שֶׁבְּכָל בְּחִינַת יְסוּרִים שָׂבָא עָלָיו מִבְּחִינַת גִּבּוּרָה יֵשׁ בְּחוֹבוֹ בְּחִינַת חֶסֶד ה'.

כְּמֵאמֹר הַכְּתוּב (דברים ד, לה) ה' הוּא הָאֱלֹהִים, רָצָה לֵאמֹר שְׁגֵם בְּחִינַת אֱלֹקִים, הֵינִי בְּחִינַת דִּין, הוּא בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַנִּל, בְּחִינַת חֶסֶד, כְּפִנְיָה בְּפִרְשֵׁי הַקּוֹדֶשִׁים.

ז. ראה שער המצות בפרשתן ד"ה והנה בתחלה: והנה ב' פעמים הויה' אלהים בגימטריא דר"ך, וז"ש 'בדרך'.

ח. ראה מש"כ רבינו באריכות לעיל פרשת פנחס ד"ה וידבר ה' וגו' פנחס בן אלעזר (הא'): דהנה עיקר עבודת הש"ת הוא לדעת כי ה'

רָצָה לֵאמֹר בְּחִינַת דַּעַת וּוַאס 'דָּרְךְ' מֵיִינֵט דִּי בְּחִינַת 'דַּעַת', כִּי 'דָּרְךְ' גִּמְטְרִיָּא ב' פְּעָמִים תְּנִי"ה אֱלֹהִים וְיִוִּיל דִּי וּוַאֲרֵט 'דָּרְךְ' אִיז גִּמְטְרִיָּא צוּוִי מֵאֵל תְּנִי"ה אֱלֹהִים, מִרְמֹז ל' בְּחִינַת דַּעַת וּוַאס דִּי רַמֶּז צוּוִי מֵאֵל תְּנִי"ה אֱלֹהִים אִיז מִרְמֹז צו צוּוִי מֵאֵל דִּי בְּחִינַת 'דַּעַת', הַתְּחַבְּרוּת חֶסֶד וְגִבּוּרָה וּוַאס 'דַּעַת' מֵיִינֵט צו בַּהֶעֱפֵטן 'חֶסֶד' און 'גִּבּוּרָה'.

כִּינֵן שְׁהִיו מוֹכְרִים לְיִשְׂרָאֵל הַלֶּחֶם וּמֵיִם בְּרַע עֵין וְיִוִּבֵאלֵד זִי האבן פֶּאֶרְקוּיִפֵּט פֶּאֶר דִּי יוֹדֵן דִּי בְרוּיֵט און דִּי וּוַאסֶער מִיט א שְׁלֵעֲכֶטע אויג, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים יִשְׂרָאֵל לֵאכּוֹל אוֹתוֹ בְּבְחִינַת דָּרְךְ הַנִּל און דִּי יוֹדֵן האבן עֵס נִישֵׁט גַּעֲקֵנֵט עֵסֶן מִיט דִּי אויבִּנְדֶּערמאַנטע בְּחִינָה פֿון 'דָּרְךְ', בְּחִינַת קָדֶם וּוַאס אִיז דִּי בְּחִינָה פֿון 'קָדֶם' (דִּי כּוּחוֹת פֿון קִדּוּשָׁה), כִּי אִם בְּבְחִינַת אַחֲוִירִים נֶאֱדָר זִי האבן גַּעֲקֵסֶן מִיט דִּי בְּחִינָה פֿון 'אַחֲוִירִים', וְעַל יְדֵי זֶה נִסְתַּעַף לָהֶם עַל יְדֵי אֲכִילָהּ זֶה שֶׁל לָחֶם רַע עֵין בְּחִינַת רַעוּת שְׁתַּמְמָטִים לָבֶם קֶצֶת און דוֹרֵךְ דָּאס עֵסֶן בְּרוּיֵט פֿון א נִישֵׁט גוֹטע אויג אִיז גַּעוּוֹאָרן צוּגַעֲצִיגן צו זִי שְׁלֵעֲכֶטע בְּחִינַת אַז זִייער האַרץ אִיז גַּעוּוֹאָרן פֶּאֶרשטאַפֵּט.

לָכֵן צָרִיךְ אָדָם לִיזְהַר מֵאֵד בְּבְחִינַת אֵלוֹ און דַּעֲרַפֵּאֵר דַּאָרף א מַעֲנֵשׁ זִייער אַכְטוֹנֵג גַּעבן מִיט דִּי בְּחִינַת פֿון דִּי עֵסֶן, כִּדִּי שְׁלֹא יִתְמַמָּם הַלֵּב כִּדִּי דָאס האַרץ זַאל נִישֵׁט פֶּאֶרשטאַפֵּט ווערן, וְיִכָּל לְהַגִּיעַ לַבְּחִינַת דַּעַת הַנִּל און עַר זַאל קַענען צוֹקוּמען צו דִּי אויבִּעֲנֶדֶרמאַנטע בְּחִינָה פֿון דַּעַת.

דִּי צוּוִיטֶע בְּחִינַת דַּעַת – צו גלִיבֵן אַז אַלֶּע 'גִּבּוּרֹת' אִיז 'חֶסֶד הַשֵּׁם'

[ב] גַּם יֵשׁ עוֹד בְּחִינַת דַּעַת ס'אִיז אויך דא נאך א בְּחִינָה פֿון 'דַּעַת', לַחֲבֵר חֶסֶד וְגִבּוּרָה צו בַּהֶעֱפֵטן דִּי בְּחִינָה פֿון 'גִּבּוּרָה' און 'חֶסֶד', בְּאֹפֶן שֶׁיִּשְׁאֲמִין שֶׁבְּכָל בְּחִינַת יְסוּרִים שָׂבָא עָלָיו מִבְּחִינַת גִּבּוּרָה יֵשׁ בְּחוֹבוֹ בְּחִינַת חֶסֶד ה' אִין א אופֿן צו גלִיבֵן אַז אַלֶּע יְסוּרִים וּוַאס קוֹמען אויף אִים פֿון דִּי בְּחִינַת 'גִּבּוּרָה' האַט אִין זִיךְ א בְּחִינָה פֿון 'חֶסֶד הַשֵּׁם'.

כְּמֵאמֹר הַכְּתוּב (דברים ד, לה) ה' הוּא הָאֱלֹהִים אַזוי ווי עֵס שְׁטִיט אִין פֶּסוּק 'אִז דַּעַר אִיבִישְׁטֶער אַלִיין אִיז דַּעַר ג-ט', רָצָה לֵאמֹר שְׁגֵם בְּחִינַת אֱלֹקִים עֵס מֵיִינֵט צו זַאגן אַז אויך דִּי בְּחִינָה פֿון 'אַלֶּקִים', הֵינִי בְּחִינַת דִּין וּוַאס דִּי שֵׁם 'אַלֶּקִים' אִיז דִּי בְּחִינָה פֿון דִּין, הוּא בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת תְּנִי"ה דָאס אַלִיין אִיז א דִּי בְּחִינָה פֿון שֵׁם הוִי"ה, בְּחִינַת חֶסֶד וּוַאס שֵׁם הוִי"ה אִיז מִרְמֹז אויף רַחֲמִים, כְּפִנְיָה בְּפִרְשֵׁי הַקּוֹדֶשִׁים¹⁷ אַזוי ווי עֵס אִיז דַּעֲרומאַנט אִין דִּי פֶּרִיעֲדִיעַ פֶּרשִׁיט.

וּמִסּוּגָל לְזֶה חוֹדֵשׁ אֱלוֹל¹⁸ און אויך צו דִּי בְּחִינַת 'דַּעַת' אִיז מִסּוּגָל חוֹדֵשׁ אֱלוֹל, שָׁבוּ מִינֵנוּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים וּוַאס דַּעֲמַלֶּסֶט אִיז זִיין רַעֲכֶטע האַנט אויסגַעשְׁטֶרַעקֶט אַנצוֹנענען דִּי וּוַאס טוען תְּשׁוּבָה.

יח. און אַזוי שְׁרִיבֵט אויך דַּעַר בֵּת עֵין באַרִיכוֹת אִין פֶּרֶשֶׁת פֶּנְחָס ד"ה וידבר ה' וגו' פֶּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר (הא'): דַּהֲנָה עִיקַר עֲבֹדַת הַשִּׁי"ת הוּא לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים [דִּי עִיקַר עֲבֹדַת הַשֵּׁם אִיז אַז א מַעֲנֵשׁ זַאל ווִיסן אַז דַּעַר 'אִיבִישְׁטֶער אִיז דַּעַר בַּאשְׁעֶפֶר']. כְּמֵאמֹר הַכְּתוּב (דברים ד, לו) 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים' וגו' [אַזוי ווי עֵס שְׁטִיט אִין פֶּסוּק 'און זַאלֶסט ווִיסן הֵיִינֵט און צוֹרִיקֶקֶרן צו דִיין האַרץ אַז דַּעַר אִיבִישְׁטֶער אִיז דִּי בַּאשְׁעֶפֶר']. הֵיִינֵט לְהִבִּין וְלִשְׁכַּל תְּמִיד אֶפִּילוֹ בֵּעַת הַתְּנַבְּרוֹת הַדִּינִים יִחְשׁוּב שְׁבוּדָאֵי הוּא חֶסֶד מֵאֵת הַבּוֹרָא יִת"ש כִּדִּי לַחֲזוֹר אוֹתוֹ בַּתְּשׁוּבָה [דָאס מֵיִינֵט צו פֶּאשְׁטִיין און אַרִיִינצוֹטֶראכְטן שְׁטענדיג אַז אֶפִּילוֹ ווִיעַ דִּי דִינִים שְׁטאַרקן זִיךְ (חֵס וְשִׁלּוּם) זַאל עַר טֶרַאכְטן אַז דָאס אִיז פֶּאֶר זִיכֶּער א חֶסֶד פֿונעם בַּאשְׁעֶפֶר כִּדִּי אִים צוֹברענגען צו תְּשׁוּבָה]. וְהָיָה לוֹ לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְבָה [און עַר זַאל האבן א צוֹבֵרֶאכֶנֶע און אונטֶערטֶעניגטע האַרץ]. וְזֹמָה הַתְּנַבְּנוֹת יִתְהַפֵּךְ מֵדַת הַדִּין לְמֵדַת הַרַחֲמִים [און פֿון דָאס אַרִיִינצוֹטֶראכְטן וועט אִיבערגעדִירשֵׁט דִּי מֵדִית הַדִּין צו מֵדִית הַרַחֲמִים]. מַחֲמַת שְׁמוֹחֵלֵט בְּדַעַת שְׁמֵדַת הַדִּין הוּא מֵדַת הַרַחֲמִים וְחֲסֵדֵי הַבּוֹרָא יִת' [וְיִוִּיל עַר האַט אַפּגַעמאַכֵט אִין זִיין גַּעוּוִיסן אַז דִּי מֵדִית הַדִּין אִיז דִּי מֵדִית הַרַחֲמִים און חֲסֵדִים פֿונעם בַּאשְׁעֶפֶר]. וְזֹבָה מַמְתִּיק הַדִּינִים [און מִיט דָעם אִיז עַר מַמְתִּיק דִּי דִינִים]. וְנַעֲשֶׂה בְּחִינַת חֲסֵדִים וְרַחֲמִים [און ס'ווערט חֲסֵדִים און רַחֲמִים]. (און אַזוי אויך וועט גַעֲבֵרענֵט דִּי בְּחִינָה אִין מִשְׁתָּה רַחַה ד"ה אַז יִאמֵר רַחַה אֲבִי (הא') מִיט מַעַר עֶרְקֶלֶרֶנֶג). יט. אַזוי ווי דִּי בֵּת עֵין האַט גַעֲשִׁירֵבן אויבִן באַרִיכוֹת וועגן דִּי עֶרשְׁטע בְּחִינָה פֿון דַּעַת וְלָקַל זֶה הוּא מִסּוּגָל חוֹדֵשׁ אֱלוֹל [זַעַה תּוֹכֵן הַדְּרוּשׁ אוֹת ב'].

נישט צו פארגעסן פון די צוויי בחינות דעת

אמנם צריכים לזהר בשמתיחלין ליכנס בבחינת תשובה שיתחזק בה אבער מען דארף זיין געווארנט ווען מען הייבט אן אריינצוגיין אין די בחינת תשובה אז ער זאל זיך שטארקן מיט די בחינה, ושללא יסיח דעתו ומחשבתו משני בחינות דעת הנ"ל און ער זאל נישט אפסאהן זיינע געדאנקען און מחשבות פון די צוויי אויבענדערמאנטע בחינות 'דעת'.

[ד]

פשט אין פסוק כי יקח איש אשה חדשה

וזהו שאמר הכתוב 'כי יקח איש אשה חדשה' און דאס איז וואס די פסוק זאגט 'ווען א מאן וועט נעמען א נייע פרוי', רצה לומר תשובה נקראת בחינת אשה כידוע דאס מיינט צו זאגן אז ער וועט נעמען די בחינה פון תשובה וואס ווי באקאנט ווערט עס אנגערופן מיט די נאמען 'אשה'.

ואמר הכתוב 'כי יקח איש' און די פסוק זאגט 'אז א מאן וועט נעמען', לשון קנין וואס 'קחה' איז א לשון פון קויפן, שיקנה בחינת 'אשה' בחינת תשובה אז ער וועט 'קונה זיין' - קויפן די בחינה 'אשה' וואס דאס איז די בחינה פון תשובה, כי תשובה שיהיה בה לשון קנין ווייל די בחינה פון 'תשובה' קען ווערן אנגערופן מיטן נאמען 'קנין', שכן תשובה נקראת בחינת קן כידוע^א (זה"ח רות צד).

ואמר 'אשה חדשה' און די פסוק רופט אן די בחינה פון אשה - תשובה מיט די נאמען 'אשה חדשה', רצה לומר תחדשה המיוחד לה^ב ווייל די ווארט חדשה מיינט צו זאגן אז ער זאל עס נעמען אין חדשה די חודש וואס איז באשטימט פאר איר, היינו אלול המיוחד לבחינת תשובה כנ"ל^ב דאס מיינט חודש אלול וואס איז באשטימט פאר תשובה ווי אויבענדערמאנט.

פשט אין פסוק לא יצא בצבא ולא יעבור

אז לא יצא בצבא זאגט די פסוק ער זאל נישט ארויסגיין בצבא, בחינת מחשבה^א וואס די ווארט בצבא מיינט מחשבות, כי צבא הוא לשון הסתר ווייל די ווארט 'צבא' איז א לשון פון באהעלטעניש, בחינת מחשבה^ב וואס דאס איז די בחינה פון מחשבה.

כמו ששמעתי על דרך מאמר הכתוב (במדבר ז, א) 'עגלות צב' אזוי ווי איך האב געהערט אויף די פסוק 'צוגעדעקטע וועגענער', ותרגום אונקלוס עגלות מחפזין^א און אין תרגום אונקלוס טייטש ער די ווארט צב מיט

חודש אלול איז מסוגל צוקומען צו די בחינת דעת וואס דארט איז מבואר בכלליות אז חודש אלול צאיט מסוגל צו קונה זיין די בחינת 'דעת'.
כ. וואס קן איז פון די לשון קנין.

כא. ווייל דורכן טוישן די נקודות פון חדשה צו חדשה טוישט זיך די טייטש פון די ווארט.

כב. און דאס מיינט די פסוק 'כי יקח איש אשה - חדשה, ווען א מענטש וועט קויפן (יקח) די בחינה פון תשובה (אשה) זאל ער עס טאהן אין די חודש וואס איז באשטומט פאר תשובה (חדשה).

כג. דאס מיינט צו זאגט עס זאל נישט אוועקגיין פון זיינע מחשבות די בחינת 'דעת' נאר ער זאל כסדר טראכטן פון דאס.

כד. ווייל א מחשבה איז באהאלטן און אנדערש פון 'דיבור ומעשה' וואס איז אנטפלעקט.

כה. אין רש"י דארט שטייט: שש עגלות צב אין צב אלא מחופים [די ווארט 'צב' מיינט נישט נאר צוגעדעקט] וכן 'בצבים ובכפרים' (ישעיה סו, כ) [און אזוי שטייט אויך אין פסוק (מען וועט ברענגען תחנות פאר משיח) מיט צבים (וועגענער) און פריים (איידלעך), עגלות מכושים קרוים צבים] וואס די

ומסוגל לזה חודש אלול, שבו ימינו פשוטה לקבל שבים. אמנם צריכים לזהר בשמתיחלין ליכנס בבחינת תשובה שיתחזק בה, ושללא יסיח דעתו ומחשבתו משני בחינות דעת הנ"ל.

וזהו שאמר הכתוב 'כי יקח איש אשה חדשה', רצה לומר תשובה נקראת בחינת אשה כידוע.

ואמר הכתוב 'כי יקח איש', לשון קנין, שיקנה בחינת 'אשה', בחינת תשובה, כי תשובה שיהיה בה לשון קנין, שכן תשובה נקראת בחינת קן כידוע (זה"ח רות צד).^א

ואמר 'אשה חדשה', רצה לומר תחדשה המיוחד לה, היינו אלול המיוחד לבחינת תשובה כנ"ל.

אז לא יצא בצבא, בחינת מחשבה, כי צבא הוא לשון הסתר, בחינת מחשבה.

הוא האלהים, כמאמר הכתוב (דברים ה, לט) 'ידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים' וגו', היינו להבין ולהשכיל תמיד אפילו בעת התגברות הדינים יחשוב שבועדי הוא חסד מאת הבורא ית"ש כדי להחזיר אותו בתשובה, ויהיה לו לב נשבר ונדכה, ומוזה ההתבוננות יתהפך מדת הדין למדת הרחמים, מחמת שמוחלט בדעתו שמדת הדין הזה הוא מדת הרחמים וחסדי הבורא ית"ש, ובזה ממתיק הדינים, ונעשה בחינת חסדים ורחמים. וראה עוד לעיל פרשת ראה ד"ה או יאמר ראה אנכי (הא').

ט. בזוה"ח שם: 'כי יקרא קן צפור לפניך' וכו'. קן, זה תשובה. בדרך, זה רחל. וראה בקהלת יעקב ערך קן: קן זה תשובה, זוהר חדש (מדרש רות) דף צ"ד ע"א, דתשובה היא בחינת בינה אהיה דההי"ן גימטריא קן עם הכולל.

י. שמחשבה היא נסתרת, בשונה מדיבור ומעשה שהם גלויים.

כמו ש'שמעתי על דרך מאמר הכתוב (במדרג ג) 'עגלות צב', ותרנום אונקלוס עגלות מקפין^א, לשון כיסוי. ולא יעבור וגו' מרמו שלא יסח דעתו מבחינת דעת, בחינת התחברות חסד וגבורה, כי תבת יעבור גימטריא חסד וגבורה. נקי יהיה לביתו וגו', רצה לומר נקי לשון קנן^ב, היינו בחינת תשובה 'יהיה לביתו', כי תשובה נקרא קנן, בחינת קן צפור פידוע.

ואז ושמח את אשתו אשר לקח, גימטריא הוי"ה אלהים הוי"ה, בחינת תקיעה שברים תקיעה.

ואז בשיחיה לו בחינת תשובה בשלימות, בבחינת דעת, יהיה שמחה בבחינת התשובה אשר עשה.

יהי רצון שנוקה לבחינת תשובה בדעת בשלימות וקא לציון גואל אמן בן יהי רצון.

יא. וברש"י שם: שש עגלות צב, אין צב אלא מחופים וכן 'יצבים ובפרדים' (ישעיה סו, ט) עגלות מכוסים קרוים צבים.

יב. דאמיתות קנן הם אותיות נקי.

די טייטש 'מקפין', לשון כיסוי וואס איז א לשון פון באדעקן.

'לא יעבור' וגו' מרמו שלא יסח דעתו מבחינת דעת די פסוק זאגט 'לא יעבור' דאס מיינט ער זאל נישט אוועקנעמען זיין מחשבה פון די בחינת 'דעת', בחינת התחברות חסד וגבורה וואס 'דעת' איז די בחינה פון פארבינדען חסד און גבורה, כי תבת 'יעבור' גימטריא 'חסד גבורה' ווייל די ווארט יעבור איז בגמטריא חסד גבורה.

פשט אין המשך הפסוק 'נקי יהיה לביתו'

'נקי יהיה לביתו' וגו' די פסוק זאגט ווייטער 'ריין (- פריי) זאל ער זיין פאר די געבורין פון זיין הויז.'

רצה לומר נקי לשון קנן^ב די פסוק מיינט צו זאגן 'נקי' וואס איז א לשון פון 'קנן', היינו בחינת תשובה 'יהיה לביתו' דאס מיינט צו זאגן אז די בחינת 'תשובה' זאל זיין צו זיין הויז, כי תשובה נקרא קנן ווייל 'תשובה' ווערט אנגערופן מיטן נאמען 'קנן', בחינת קן צפור פידוע ווייל 'תשובה' ווי באקאנט אין ספרי קבלה ווערט אנגערופן א בחינה פון 'קן צפור'.

המשך פון די פסוק ושמח את אשתו אשר לקח

ואז ושמח את אשתו אשר לקח און די פסוק זאגט 'דעמאלסט וועט ער פרייליך מאכן זיין ווייב וואס ער האט גענומען', גימטריא הוי"ה אלהים הוי"ה וואס די ווארט 'לקח' איז בגמטריא הוי"ה אלהים הוי"ה, בחינת תקיעה שברים תקיעה וואס די דריי שמוות הוי"ה אלהים הוי"ה איז די בחינת תקיעה (הוי"ה) שברים (אלקים) תקיעה (הוי"ה).

ואז בשיחיה לו בחינת תשובה בשלימות און דעמאלסט ווען ער וועט האבן די בחינת תשובה בשלימות, בבחינת דעת מיט די בחינות פון דעת, יהיה שמחה בבחינת התשובה אשר עשה דעמאלסט וועט זיין א שמחה מיט די בחינת תשובה וואס ער האט געטאן.

יהי רצון שנוקה לבחינת תשובה בדעת בשלימות זאל זיין די ווילען פון הש"ת אונז זאלן זוכה זיין תשובה צו טאהן מיט די בחינת דעת בשלימות, וקא לציון גואל און משיח זאל שוין קומען קיין ירושלים. אמן בן יהי רצון.

נא ללמוד לע"נ ר' יוסף ב"ר שלמה זלמן

ווארט 'צבים' מיינט די צוגעדעקטע וועגענער. און צב איז פון די לשון צבא.

כו. און דאס מיינט די פסוק 'לא יעבור' און ער זאל נישט אויפהערן טראכטן פון די בחינת 'ויעבור'.

כו. ווייל די אותיות קנן איז די אותיות נקי.

כך כותב הבית יוסף הלכות ראש השנה, נודרין לעילוי נשמת הצדיקים כי הם ממליצים על צאצאיהם, דער בת עין האט נישט איבערגלאזט קיין קינדער אבער מיט אייער שטיצע קויפט איר אייך אים איין אלץ א מליץ יושר.

געמט א חלק אין הפצת הגליון און זייט מנדב לעילוי נשמת אייערע קרובים און נאנטע פאר הערות און מנדב זיין נא לפנות Mechonusa@gmail.com